

Chvála závislé propojenosti

Dže Congkhapa

Vzdávám úctu svému guruovi, mladistvému Maňdžušrímu

1. Klaním se Tobě, který učíš to, cos spatřil,
nejlepšímu znalci, průvodci a přemožiteli,
Tobě, kterýs poznal a učil závislou propojenost.
2. Jakékoli trápení existuje na světě,
jeho kořenem je nevědomost.
A Tys učil vhléd, který ji rozptýlí -
závislou propojenost.
3. Jak by tedy ten, kdo je obdařen inteligencí,
nepochopil, že tato cesta závislé propojenosti
je samou podstatou Tvého učení?
4. Tak to je a nikdo nemůže nalézt
nic úžasnějšího zač Ti vzdávat chválu,
než to, žes vyložil vznikání skrze závislost, Pane.
5. „Cokoli závisí na podmínkách,
je prosté inherentní existence“
- není podivuhodnějšího způsobu
dokonalé instrukce, než toto prohlášení.
6. Bláhovým, kteří se jej chytanou,
utáhne okovy extrémismu,
zatímco moudrým je prostředkem
jak roztrhat síť fabulací.
7. Protože nikdo jiný toto učení nenahlédl,
přízvisko Učitel patří pouze Tobě.
Dávat ho jinověrcům by bylo jako
nazývat lišku lvem.

8. Ó skvělý učiteli a útočiště,
skvělý mluvčí a ochránce!
Klaním se Tobě, kdos tak dokonale učil
závislou propojenost.
9. Náš dobrodinče, abys prospěl putujícím bytostem,
učil jsi závislou propojenost -
nepřekonatelný důkaz k ujištění se o prázdnotě,
esenci Tvých učení.
10. Jak by ti, kdož ho vidí jako protichůdný
či nedostatečný, mohli pochopit Tvůj pohled?
11. Jakmile je na prázdnotu nahlédnuto
jako na význam závislé propojenosti,
absence inherentní existence je v souladu,
nikoli v rozporu se schopností vykonávat funkci.
12. Zatímco opačný pohled na prázdné
a schopné akce jako na vzájemně se vylučující
jsi nazval zřícením se do strašlivé propasti.
13. Chválím tedy Tvé učení, vznikání v závislosti,
které nemohou pojmout ani nihilisté,
ani zastánci inherentní existence.
14. Nepodmíněné je jak květina z nebes,
nezávislost nic než blud.
Ustavení jevů jako existujících ze své podstaty
protiřečí závislosti na příčinách a podmínkách.
15. Učil jsi tedy, že protože žádný jev neexistuje
jinak než v závislosti, a
žádný jev také neexistuje jinak
než jako prázdny inherentní existence.
16. Učil jsi, že vlastní podstata je nezvratná
a pokud by taková existovala,
nirvána by byla neuskutečnitelná
a myšlenkové konstrukce by nemohly ustát.

17. „Prázdnota inherentního bytí!“
Kdo ze sněmu učení by se odvážil čelit
tomuto mnohokrát zvučně znějícímu,
smělému hlasu?
18. „V závislosti na tomto vzniká ono“
a „žádná inherentní existence ani v nejmenším“
- je třeba dodávat, že toto dvojí vysvětlení není v rozporu?
19. Vznikání v závislosti jako argument
je důvodem vyvážnutí z extrémních náhledů.
Pro tato hluboká slova
Tvá řeč nemá sobě rovnou, ó Pane.
20. „Toto vše je prosté esence“
a „z tohoto vznikne onen efekt“
- tato dvě tvrzení se navzájem nevylučují, ale podporují se.
21. Co by mohlo být více
udivujícím a nádherným?
Chválit Tě za toto je pravou chválou.
Jiné není.
22. Není překvapením, že otroci nevědomosti,
kdož k tobě chovají zášť,
shledávají prohlášení „není inherentního bytí“
nesnesitelným.
23. Avšak to, že někteří přijímají závislé vznikání,
Tvé nejvzácnější učení,
ale přitom nesnesou volání prázdnoty,
ve mně budí údiv.
24. Závislá propojenost je nejlepší bránou
k absenci inherentní existence.
Pokud ji někteří akceptují,
ale zároveň svírají její vlastní inherentní existenci,
25. Jak by mohli projít jedinečnou bránou,
kterou prošli všichni vznešení,

a kráčet skvělou cestou,
která Ti přináší potěšení?

26. Inherentní bytí nezávisí a je nestvořené.
Závisle vzniklé závisí a je vytvořené
– jak by mohly existovat na jednom základě bez rozporu?
27. Závisle vznikající jevy,
navždy prosté inherentního bytí,
se jeví jako inherentně existující.
Tedy jako iluze, jak jsi to nazval.
28. I toto nás může vést k závěru,
že neexistuje odpůrce,
který by na pevném základu mohl zpochybnit
cokoli z toho, co jsi učil.
29. Proč? Protože tímto učením
vzdaluješ jakoukoli možnost
chybného ustanovení nebo
mylného popření zjevných i skrytých jevů.
30. Závislé vznikání je důvod,
pro který vidíme Tvou řeč
jako nepřekonatelnou.
Dává nám jistotu, že vše ostatní, cos učil, je též platné.
31. Viděl jsi věci tak, jak jsou,
a stejně tak jsi je i učil.
Strasti těch, kdož kráčí ve Tvých šlépějích, zmizí v nenávratnu,
protože Tví následovníci vytrhnou kořeny všech omylů.
32. Ti, kdož se odvrátí od toho, cos učil,
mohou po věky žít v sebezapření,
a přesto, jsouce upnuti na jáství,
budou nadále chybovat.
33. Ó, jak nádherné, když moudří
nahlédnou rozdíl mezi těmito dvěma.
Jak by potom mohli nemít k Tobě úctu
z hloubi srdce?

34. Netřeba hovořit o všem, cos učil.
I povšechné porozumění významu
jedné malé části přinese neobyčejnou radost.
35. Ach běda, mou mysl ovládá nevědomost!
Po dlouhý čas přijímám útočiště
v tomto ztělesnění dokonalosti,
a přece jsem nedosáhl ani jedné z jeho kvalit.
36. A přesto, nyní, kdy můj život
nebyl ještě pohlcen Pánem smrti,
jak neobyčejné mám štěstí,
že jsem v Tebe našel víru, jakkoli nepatrnou.
37. Učení o závislé propojenosti ční mezi učením
a vhléd do ní ční mezi vhledy.
Obojí vládne světům svou dokonalostí
a Tys je beze zbytku poznal, zatímco druhým zůstává skryto.
38. Vše, cos učil, vychází ze samotné závislé propojenosti
a má jediný cíl: překlenutí utrpení.
Nečiníš nic, co by nevedlo k míru.
39. Jak úžasné, že Tvá učení vedou ke ztišení všechny,
k jejichž uším dolehnou.
Jak by někdo mohl nemít ve vážnosti
uchovávání Tvých slov?
40. Vyvrátí všechny námitky oponentů
a není možné v nich nalézt rozpory.
Naplní dvojí cíl všech bytostí
– zalíbení, které jsem v nich našel, stále vzrůstá.
41. Po nesčetné věky jsi se pro ně
znovu a znovu vzdával svého těla, života,
těch, které jsi miloval nebo toho, co jsi vlastnil.
42. Když jsi poznal kvality tohoto učení,
přitáhlo Tvé srdce tak, jako háček přitáhne rybu.
Jak smutný osud, že jsem mu nemohl naslouchat
přímo od Tebe samotného!

43. Tak pronikavý smutek nelze nechat odplynout
a jeho silou se má mysl od Tebe nikdy neodchýlí,
stejně jako maminka nikdy neopustí své drahé dítě.
44. Ponořen v Tvou řeč, myslím na Tebe,
Učiteli, který záříš znaky a znameními
obklopen gloriolou světla.
45. Tvůj melodický hlas pronáší učení.
Ó Moudrý, Tvá podoba přináší úlevu hned,
jak mi přijde na mysl,
jako měsíční paprsky tiší trýzeň horkosti.
46. Tvá nauka je úchvatná a dokonalá,
a přesto, ti málo znalí jsou v ní ztraceni
a zachyceni jako propletené výhonky révy.
47. Rozpoznal jsem jejich těžký úděl
a kráčeje ve stopách velkých učenců,
s neutuchajícím úsilím jsem se snažil
jasně uchopit význam, který jsi zamýšlel.
48. Studoval jsem mnohá díla
mnohých mistrů různých tradic,
avšak má mysl byla neustále
bezmocně uvízlá v síti pochybností.
49. Když jsem se díky laskavosti svých lámů
setkal s rozkvetlou zahradou všech spisů Nágardžuny,
kterému jsi sám prorokoval,
že odkryje smysl Tvých nejvyšších učení
odmítnutím extrémů bytí a nebytí,
50. ozářenou bílými girlandami světla
učení Proslulého Měsíce,
který oplývá plnou moudrostí bez poskvrnky,
volně plyne nebesy Tvých posvátných slov,
51. v srdcích rozptyluje temnotu extremismu
a zastiňuje konstelace hvězd falešných vykladačů -

Až tehdy došla má mysl pokoje.

52. Čin řeči byl nejlepší ze všech činů
a z řeči nejlepší je právě tato.
A proto, učenci, připomínejme si
takto Osvíceného.
53. Jako následovník tohoto učení jsem opustil domov
a Přemožitelova slova jsem studoval nikoli jen povrchně.
Jako mnich jsem se s úsilím věnoval
jogínským praxím -
to vše z oddanosti Mocnému mudrci.
54. Laskavost mých lámů
mě přivedla k učení největšího učitele,
a tak věnuji tuto ctnost, aby způsobila,
že všichni budou vedeni svatými duchovními přáteli.
55. Kéž učení našeho Dobrodince
setrvají do konce světa, neodvátá větrem zlých myšlenek,
a kéž je svět vždy plný těch,
kdo našli v Učitele důvěru
na základě porozumění tomu, co učil.
56. Kéž v žádném ze svých zrození
ani na okamžik neváháme být i za cenu ztráty života
udržovat učení o prázdnotě a závislém vznikání,
vznešenou cestu, kterou Moudrý vyjevil.
57. Nejlepší z průvodců po nesčetných strastech
zdůraznil tuto Dharmu jako esenci.
Uvažujme ve dne v noci, jak bychom mohli to,
čeho dosáhl, rozšířit a nechat vzrůst.
58. Usilujme o to s čistým a silným odhodláním
a vy, Brahmo, Indro, světští ochránci,
Mahakálo a další – buďte nám bez ustání nápomocni.